

Quick scan flora en fauna

Van Teylingenweg 198 te Kamerik

29 juni 2017

Colofon

© 2017 Laneco / initiatiefnemer

Tekst en samenstelling: Ir. D. van Pijkeren

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: dhr. R. Eversteijn

Projectnummer: 84.17.04

Wijze van citeren: Pijkeren, D. van, 2017. Quick scan flora en fauna Van Teylingenweg 198 te Kamerik. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	5
1.3	VOORGENOMEN INGREPEN IN BEELD	6
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.2	WET NATUURBESCHERMING	8
3	TOETSING	11
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	11
3.2	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND.....	11
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	11
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	12
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	12
4	CONCLUSIE	19
4.1	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND	19
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	19
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	20
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	20
4.5	CONSEQUENTIES	20
4.6	AANBEVELINGEN	22
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	23

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Van Teylingenweg 198 te Kamerik is de uitbreiding van het bestaande bouwvlak voorzien om een vergroting van de ligboxenstal en de kuilplaten mogelijk te maken. Verder wordt een oude schuur opgeknapt en worden twee andere oude schuurtjes vervangen door een nieuwe schuur. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied met in rood het erf en in geel de uitbreidingslocatie van de stal en de kuilplaten (luchtfoto: Bing Maps).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

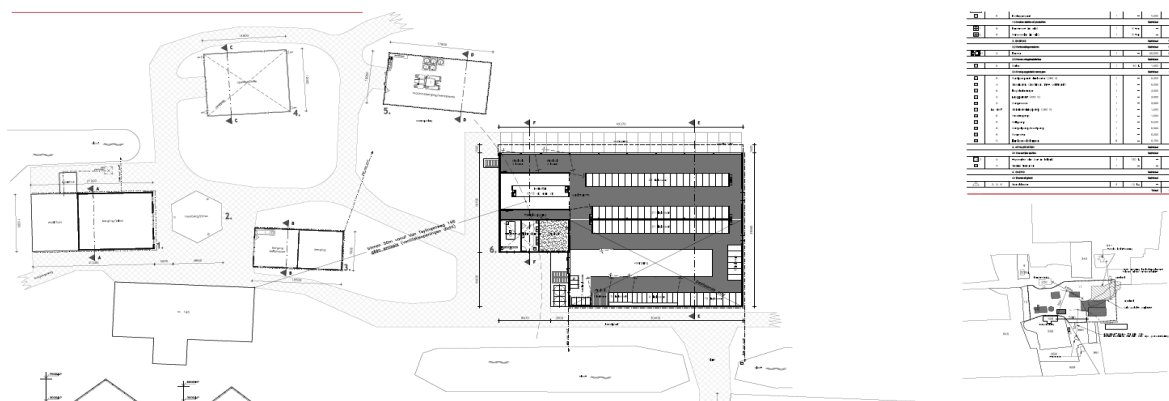
Het plangebied aan de Van Teylingenweg 198 te Kamerik betreft een oud erf wat in een strook lintbebouwing is gesitueerd, middenin een oud veenontginningslandschap. Rondom de lintbebouwing zijn veel groenelementen en wateren aanwezig. Verder is het landschap vrij open, maar wordt afgewisseld met oude (pest)bosjes en landschapselementen.

Het plangebied zelf betreft het achtererf. Middenover het erf loopt een watergang; evenals aan de zuidzijde. Het erf dient nu ook als opslagplaats voor de grondverzetsactiviteit van de eigenaar, waardoor er stapels bouw materiaal en afval verspreid aanwezig zijn. Achter de woning staat een hooimijt. Verder staan enkele kleinere schuren en een nieuwe ligboxenstal op het erf. Net naast de ligboxenstal, achter een opslag liggen een zeer oud bosje met elzenstoven en een maalkom (vijfervorm) in de bestaande watergang.

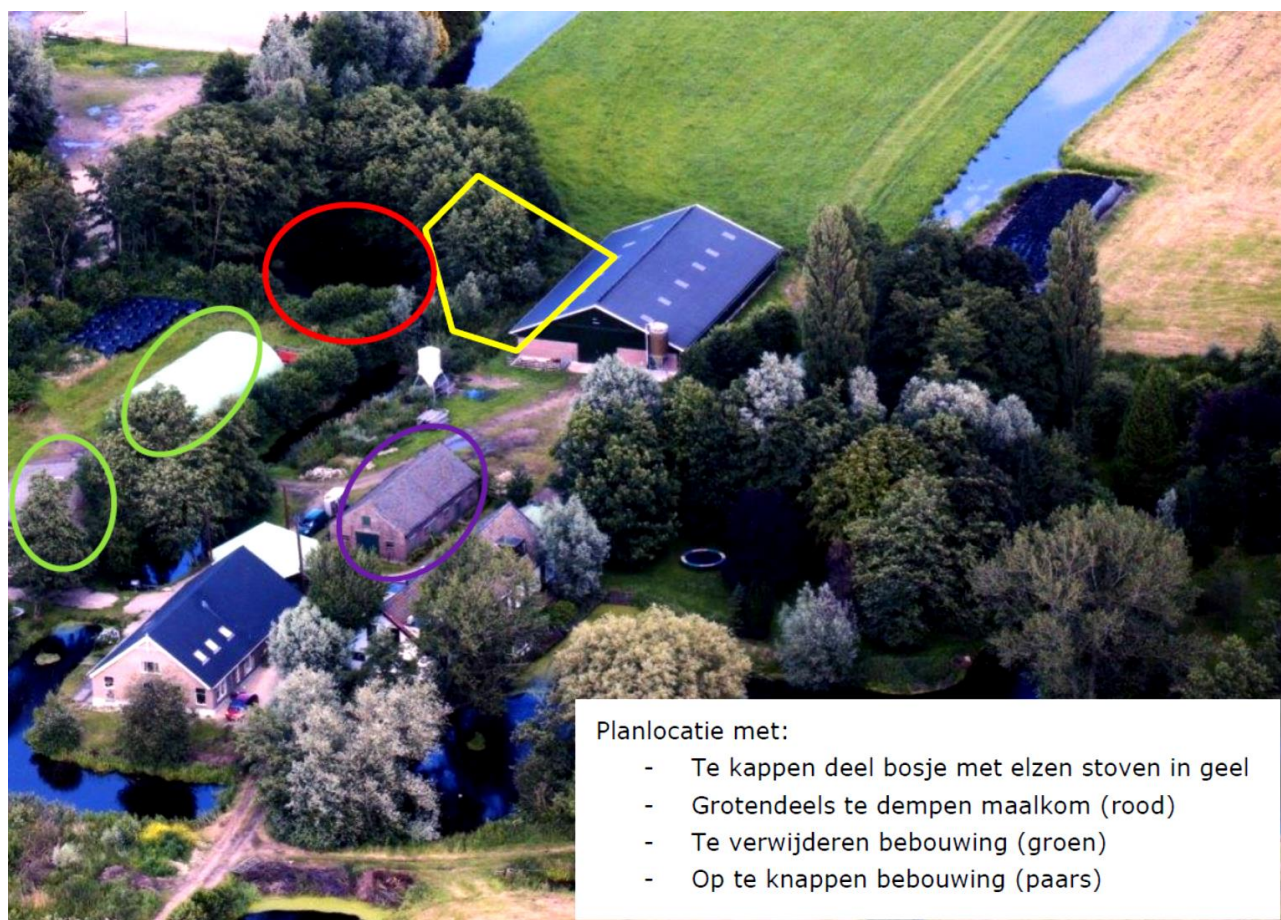
1.3 VOORGENOMEN INGEPEN IN BEELD

In het plangebied zijn de volgende ingrepen voorgenomen:

- Fase 1: Het aanleggen van kuilplaten; hiervoor wordt een groot deel van een oude maalkom gedempt;
- Fase 1: Het uitbreiden van de ligboxenstal; hiervoor wordt een deel van een oud bosje met elzenstoven verwijderd.
- Fase 2: Het renoveren van een oude schuur;
- Fase 2: Het slopen van een Romneyloods en een kleine schuur; ter vervanging wordt een nieuwe schuur teruggebouwd;

Bebouwing in het plangebied, inclusief de uitbreiding van de ligboxenstal (tekening DLV)

2 WETTELIJK KADER

2.1 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit de aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS/NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet Natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet Natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet Natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet Natuurbescherming bepalend. De Wet Natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 16 mei 2017 heeft ecooloog D. Van Pijkeren van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebied, ligt op ruim 800 meter ten westen van het plangebied. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Effecten zijn niet te verwachten.

Overige beleidskaders

Verder heeft de provincie Utrecht een Landschapsbeleidskader opgesteld. De landschapselementen binnen het plangebied zijn hierin echter niet aangewezen als bijzonder landschapselement waar dit beleid op van toepassing is.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied te Kamerik ligt op ongeveer 800 meter van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. De beoogde werkzaamheden bestaan uit het slopen en renoveren van enkele schuren en loodsen, het bouwen van een vervangende schuur, het uitbreiden van de ligboxenstal en het aanleggen van kuilplaten. Door deze ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Voor de meeste effectfactoren van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en

trilling kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen externe effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Door de bouw van een nieuwe stal is er mogelijk wel sprake van een toename aan uitstoot van stikstof/ammoniak als gevolg van de toename in het aantal dieren wat zal worden gehouden. Indien dit van toepassing is, dient een berekening in Aeries te worden uitgevoerd en dient getoetst te worden of er effecten optreden op stikstofgevoelige habitats. De berekening en toetsing maken geen onderdeel uit van deze quick scan, maar dienen eventueel apart te worden uitgevoerd.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Voor het realiseren van de voorgenomen bedrijfsuitbreiding, wordt ongeveer 15-20 m² van het bosje met elzenstoven verwijderd. De grens van de 100 m² die als minimum geldt voor de wettelijke kaders wordt hiermee niet overschreden. Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet Natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of versterking van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

De ingreeplocatie bestaat uit een intensief erf met veel verharding en bebouwing. Ook langs de watergangen staan soorten als riet (*Phragmites australis*) en gele lis (*Iris pseudacorus*) die wijzen op een voedselrijk milieu. Overal op en rond het erf is sprake van een sterk door mensen beïnvloed milieu met een voedselrijke situatie. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen; dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Ook zijn er op de muren van de stal waartegen de uitbreiding is voorzien geen beschermde muurplanten aangetroffen. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn daarom uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpes vulpes*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten

muizen en spitsmuizen (Wansink, 2012; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de niet-vrijgestelde nationaal en Europees beschermde zoogdiersoorten is in de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van onder andere noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), otter (*Lutra lutra*), boommarter (*Martes martes*) en steenmarter (*Martes foina*) (Wansink, 2012; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). De soorten waterspitsmuis en noordse woelmuis leven in natte omstandigheden en zijn gevoelig voor concurrentie met andere (woel)muizensoorten. De noordse woelmuis wordt voornamelijk aangetroffen in natte terreinen, zoals rietland, drassige hooilanden, moeras en vochtige duinvalleien. De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie.

De weiden in het plangebied (waaronder een deel van de uitbreidingslocatie van de stal) bestaan uit een voedselrijke monocultuur van Engels raaigras. De watergangen in het plangebied hebben geen onderwatervegetatie en een zeer dikke sliblaag. Ook zijn de oevers of smal, of hebben een zeer dichte voedselrijke ruigte van onder andere Japanse duizendknoop. Dergelijk habitats zijn niet geschikt voor deze soorten; daarom kan het voorkomen van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten.

In alle schuren is gezocht naar sporen van de aanwezigheid van steenmarter (ontlasting, vettige sporen bij potentiële toegangen e.d.). Deze zijn niet gevonden. Deze soort wordt daarom uitgesloten. Boommarter leeft alleen in gebieden met een grotere samenhangende bosstructuur van oude bomen, deze zijn in het plangebied niet aanwezig. De aanwezige grotere bosjes worden regelmatig afgezet (hakhoutbeheer).

De otter komt voor in de nabijgelegen Nieuwkoopse plassen. De watergangen in het plangebied zijn niet geschikt voor deze soort vanwege het ontbreken van een natuurlijke situatie met veel vis, en een te grote verstoring en voedselrijkdom.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997; Wansink, 2012; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de franjestaart, rosse vleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied en vliegroute

Het plangebied is vanwege de ligging in een lintstructuur met een bijna parkachtig karakter bijzonder geschikt als foerageergebied voor alle voorgenoemde soorten. Het gaat dan vooral om de groene randen en de watergangen. Echter, gezien de schaal van het plangebied en het feit dat het aandeel verharding en bebouwing niet significant toeneemt zijn geen invloeden op foerageergebieden te verwachten als gevolg van de bouwactiviteiten. Ook worden bij de ingreep geen opgaande lijnvormige groenstructuren onderbroken die een functie kunnen hebben als (essentiële) vliegroute. Wel dient een toename van lichtuitstraling in toekomstige situatie (bijvoorbeeld uit de ligboxenstal) te worden voorkomen. Effecten op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes worden dan ook uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Een deel van de bebouwing op het erf, zoals het woonhuis, de oude schuur e.d., zijn potentieel geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Op de zolders van de oude schuur zijn geen sporen gevonden van vleermuizen, waardoor een kraamkolonie kan worden uitgesloten. Zomer- en paarverblijfplaatsen zijn niet op voorhand uit te sluiten. De eigenaar maakte melding van een incidentele zomerverblijfplaats van dwergvleermuizen boven de deur van de te slopen schuur nabij de woning (de dieren vallen naar beneden als de deur overdag wordt geopend). Deze schuur is dubbelwandig en geïsoleerd, maar vrij laag. De isolatie in de wanden vult de hele wand, maar is her en der verzakt. Ook hier worden alleen zomer- en paarverblijfplaatsen verwacht.

De romneyloods en de ligboxenstal zijn vanwege de bouw met metalen platen/damwandprofielen ongeschikt voor vleermuizen.

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten ekster (*Pica pica*), houtduif (*Columba palumbus*), merel (*Turdus merula*), boerenzwaluw (*Hirundo rustica*), huismus (*Passer domesticus*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*) gehoord en gezien. Verder zijn sporen van steenuil (*Athene noctua*) voor het voorhuis van de

woonboerderij gevonden waar het dier een roestplaats heeft. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de jaarrond beschermde soorten steenuil en huismus aangetroffen. Huismus broedt in de ligboxenstal in de voor- en achterwanden tussen de metalen balken en de damwandplaten. Aan de te handhaven voorzijde zijn ongeveer vijf nesten aanwezig, aan de achterzijde ongeveer drie. Voor het aantasten van de drie nesten aan de achterzijde van de stal, die wordt verlengd, is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en zal gevraagd worden om mitigerende maatregelen (vervangende nestplaatsen).

Verder zijn aan de voorzijde van de woning braakballen van steenuil aangetroffen onder een dwarslat onder de gevel. Hier is een incidentele roestplaats aanwezig. Daarop zijn alle schuren onderzocht op sporen van steenuil, maar deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen zullen zich elders, bijvoorbeeld in oude knotwilgen bevinden. In de te slopen schuren worden geen verblijfplaatsen verwacht vanwege de afwezigheid van sporen.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op een boerenerf voor kunnen komen zijn de gebouwbewonende gierwaluw (*Apus apus*), kerkuil (*Tyto alba*) (gebouwbewonend), ransuil (*Asio otus*) (boombewonend) en roofvogels. Vanwege het ontbreken van horsten in bomen en een pannendak met dakbeschot zijn ransuil, roofvogels en gierwaluw niet te verwachten op het boerenerf. Van kerkuil zijn nergens sporen gevonden, waardoor deze soort ook niet wordt verwacht.

Op het erf kunnen wel nesten van categorie 5-soorten (alleen jaarrond beschermd als gunstige staat van instandhouding in het geding komt), zoals bijvoorbeeld ekster, koolmees (*Parus major*) en zwarte kraai (*Corvus corone*), aanwezig zijn. Echter, de schaal van de werkzaamheden is niet zodanig dat er sprake zal zijn van een invloed op de lokale populatie.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). Volgens verspreidingsgegevens komen soorten als bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) en middelste groene kikker (*Pelophylax klepton esculentus*) voor in de omgeving. Ook zijn er op en rond het erf geschikte voortplantings- en overwinteringsplaatsen aanwezig voor deze soorten. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling geldt voor deze soorten een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Uit de (ruime) omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van diverse niet-vrijgestelde nationaal en Europees beschermde soorten amfibieën, zoals heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*), rugstreeppad (*Epidalea calamita*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl; www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen). Waarnemingen van deze soorten zijn hoofdzakelijk afkomstig uit natuurgebieden, op enige afstand van het plangebied.

De watergangen in het plangebied zijn relatief ondiep (20 cm water) en hebben een dikke sliblaag. De oevers zijn smal, of hebben een zeer voedselrijke dichte vegetatie (met o.a. Japanse duizendknoop). Het nabijgelegen weiland is intensief, maar wel vochtig. De bosjes met elzenstoven liggen wat hoger. Echter, heikikker kan niet worden uitgesloten gezien de nabijheid van overwinteringsplekken en suboptimale voortplantingsplaatsen (ondiep water, ongeschikt voor grote vissen).

Voor kamsalamander zijn de watergangen te intensief, structuurarm en te ondiep. Voor rugstreeppad zijn de wateren weer net te diep (de soort moet zijn kop boven water kunnen houden bij het roepen terwijl hij op de bodem zit).

Aangezien rugstreeppad wel in staat is om gebieden snel te koloniseren, dient voorkomen te worden dat deze soort zich alsnog vestigt op de ingreeplocatie door het treffen van maatregelen: voorkom het ontstaan van waterhoudende laagtes en beperkt braaklegging in de periode april tot oktober.

3.5.6 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van ringslang (Van Dijk & Steen, 2015; www.ravon.nl). De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). De ringslang verblijft ook wel in waterrijke, natuurlijke gebieden.

Het plangebied en de directe omgeving wordt intensief beheerd, en is erg voedselrijk en ook de watergang binnen het plangebied is vrij gecultiveerd en weinig natuurlijk (weinig oever- en waterbegroeiing). Er zijn daarmee geen geschikte situaties voor reptielen aanwezig in of in de directe omgeving van het plangebied, al kan een incidenteel doortrekkend dier niet worden uitgesloten. Op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen wordt het voorkomen van strikt beschermde reptielensoorten in of direct aansluitend aan het plangebied uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde vissoort grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) (De Jong *et al.*, 2003; Brouwer *et al.*, 2008; Van Dijk & Steen, 2015; www.vissenatlas.nl). De watergangen in het plangebied bevatten een zeer dikke venige dunne sliblaag en zijn zeer voedselrijk. Er is geen ruigere waterbegroeiing aanwezig, waardoor deze soort niet wordt verwacht.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten.

In de omgeving komen beschermde soorten voor als zilveren maan (*Boloria selene*) (vlinder), groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) (libel) en platte schijfhoorn Anisus (*vorticulus*) (mollusk) (Van Dijk & Steen, 2015; www.groeneglazenmaker.nl; www.verspreidingsatlas.nl/S64600; www.vlindernet.nl).

De zilveren maan is voor zijn voortplanting afhankelijk van waardplanten als moeras-, honds- en duinviooltje. Deze komen in en nabij het plangebied niet voor gezien de voedselrijke en intensieve biotopen.

De groene glazenmaker is voor zijn voortplanting afhankelijk van krabbenscheer, die ook niet voorkomt in en direct nabij het plangebied.

De platte schijfhoorn komt alleen voor in wateren met ene goed ontwikkelde onderwatervegetatie.

Vanwege de afwezigheid van de specifiek benodigde waardplanten en biotoopeisen kunnen de volgens verspreidingsgegevens in de omgeving voorkomende beschermde insecten en mollusken worden uitgesloten.

Ook andere beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen gezien de intensieve en voedselrijke biotopen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan de Van Teylingenweg 198 te Kamerik is de uitbreiding van een ligboxenstal, de uitbreiding van enkele kuilplaten, de renovatie van een oude schuur, en de sloop van twee kleine schuren met vervangende nieuwbouw van een schuur voorgenomen. Ook worden voor de uitbreiding van de kuilplaten een deel van een oud bosjes met elzenstoven en een groot deel van een maalkom verwijderd/gedempt. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR / NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland (NNN). Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren en zijn gezien de afstand (800 meter) geen invloeden op deze gebieden te verwachten.

Overige beleidskaders

Er zijn geen andere beleidskaders zoals de landschapsverordening van toepassing.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op ongeveer 800 meter afstand van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Door de geplande ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Voor de meeste effectfactoren van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen externe effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Door de uitbreiding van een stal is er mogelijk wel sprake van een toename aan uitstoot van stikstof/ammoniak als gevolg van de toename in het aantal dieren wat zal worden gehouden. Indien dit van toepassing is, dient een berekening in Aerius te worden uitgevoerd en dient getoetst te worden of er effecten optreden op stikstofgevoelige habitats. De berekening en toetsing maken geen onderdeel uit van deze quick scan, maar dienen eventueel apart te worden uitgevoerd.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Voor het realiseren van de voorgenomen bedrijfsuitbreiding, worden geen bosjes van meer dan 100 m² of lijnelementen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet Natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, kleine marterachtigen, de meeste spitsmuizen en muizen, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten worden er van meeste (niet-vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde planten- en/of diersoorten geen groeiplaatsen, verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied verwacht op de ingreeplocatie.

Wel is steenuil aanwezig op het voorerf (niet in de schuren), maar van deze soort worden geen verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied aangetast.

Verder broeden er huismussen in de huidige loopstal in de kopgevels. De achtergevel (drie nesten) zal worden verwijderd. Hiervoor is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en zijn mitigerende maatregelen nodig.

Verder kunnen effecten op strikt beschermde soorten vleermuizen en heikikker niet worden uitgesloten als gevolg van de werkzaamheden.

Verder kunnen, zoals al eerder vermeldt, nesten van vogels worden verstoord als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

4.5 CONSEQUENTIES

4.5.1 Ontheffing

Er worden drie nesten van huismus aangetast bij de uitbreiding van de loopstal. Hiervoor zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- Er is een ontheffing van de Wet Natuurbescherming nodig voor het aantasten van de nesten van de huismus;
- Er zijn aan de andere zijde van de stal voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig, zodat tijdelijke maatregelen niet nodig zijn.
- In de nieuwe stal dienen weer nestmogelijkheden (minimaal zes) gerealiseerd te worden. Dat kan door de constructie op dezelfde manier vorm te geven als de huidige stal (ruimtes tussen de balken en de wanden).

4.5.2 Nader onderzoek

Er is nader onderzoek nodig naar:

- Zomer- en paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (Wet Natuurbescherming en bijlage IV Habitatrichtlijn) in de oude schuur, en de houten schuur op het erf. Conform het vleermuisprotocol zijn 3 rondes nodig, waarvan 1 in het kraamseizoen (tussen 1 juni en 15 juli) en 2 in de nazomer (tussen 15 augustus en 1 oktober);
- Leefgebied heikikker, strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming en bijlage IV Habitatrichtlijn). Nader onderzoek kan worden uitgevoerd in het vroege voorjaar (maart) en/of in de nazomer (juvenielen). Vanwege de waarschijnlijk kleine dichtheden heeft onderzoek in de nazomer de voorkeur.

4.5.3 Voorwaarden

Ten aanzien van huismus en vleermuizen worden de volgende specifieke voorwaarden gesteld:

- De uitbreiding van de loopstal dient vanwege de aanwezigheid van huismus geheel buiten het broedseizoen plaats te vinden.
- In de toekomstige situatie dient verlichting op het erf en rondom de loopstal (ook uitstralende verlichting) te worden beperkt. Vanwege vleermuizen. Verlichting mag niet toenemen.

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet Natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);

-
- het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.6 AANBEVELINGEN

Er is een aanbeveling ten aanzien de rugstreeppad die nu niet worden verwacht, maar het plangebied tijdens de bouw kunnen koloniseren.

- Rugstreeppad: Voorkom het ontstaan van waterhoudende laagtes en beperkt braaklegging in de periode april tot oktober

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Er wordt aanbevolen om de nieuwbouw geschikt te maken voor vleermuizen door het aanbrengen van vleermuiskasten of 2 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte op verschillende windrichtingen (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank;
- Het plaatsen van een steenuilenkast of een kerkuilenkast op dit erf (bijvoorbeeld op de zolder van de oude schuur) kan een positief effect hebben op de lokale populatie.
- Oevers van nieuwe watergangen kunnen natuurvriendelijk worden aangelegd en beheerd (2 keer per jaar maaien en afvoeren).
- Ten behoeve van de natuur, maar ook schade aan straatwerk en objecten wordt aanbevolen de Japanse duizendknoop op het erf te bestrijden.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Brouwer, T., M. Boonman, Th. de Jong & G. Hoogerwerf, 2008. Visstandbemonstering & visstandbeoordeling voor het KRW-monitoringsprogramma en het meetnet monitoring Oude Rijn-gebied. Natuurbalans – Limes Divergens / Bureau Viridis, Nijmegen / Culemborg.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

De Jong, Th., R. Beenen & P. Heuts, 2003. Atlas van de Utrechtse vissoorten. De verspreiding van vissoorten in de provincie Utrecht en het beheersgebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Utrecht.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Dijk, S. & W. Steen, 2015. Resultaten flora- en faunakartering 2014 Zegveld-Kamerik-Kockengen. Bureau Viridis, Culemborg.

Wansink, D., 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht. Werkatlas januari 2012. Zoogdieratlas.nl, Provincie Utrecht.

Websites:

<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart>

www.groeneglazenmaker.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/S64600 (Anemoon Verspreidingsatlas weekdieren)

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vogelatlas.nl